

MIGRÁCIÓS SZEMLE

Veszélyes vizeken: embercsempészet a La Manche csatorna mentén

A La Manche csatornán zajló irreguláris migrációt vizsgálja a Global Initiative Against Transnational Organized Crime (Global Initiative) elemzése, amely első kézből származó beszámolók és szakértői elemzések segítségével mutatja be az embercsempész-hálózatok hatalmi dinamikájának változásait, illetve a veszélyes nyugat-európai vizeken navigáló migránsok tapasztalatait. A szemle célja, hogy bemutassa, miként működnek a szervezett bűnözői hálózatok, és hogyan próbálják kielégíteni a migránsok növekvő igényeit az illegális átkelésre.

Forrás: [Global Initiative Against Transnational Organized Crime: Small Boats, Big Business – The Industrialization of Cross-Channel Migrant Smuggling, Febr. 2024.](#)

Európa egyik legintenzívebb illegális migrációs útvonala

A Global Initiative összefoglalója bemutatja, hogyan növekedett a La Manche csatornán átkelő migránsok száma 2018 óta és miként döntötte meg az évi 45 ezres rekordot 2022-ben. Az emelkedés a csónakokat használó embercsempészet „iparrá válásával” függ össze, amely a szervezett bűnözői csoportok válasza volt az egyre szigorúbb észak-franciaországi biztonsági intézkedésekre, valamint a Brexit és a COVID-19 hatásaira. Az embercsempész-hálózatok, különösen a kurd és albán csoportok alaposan kidolgozott műveletekkel könnyítik az átkelést a La Manche csatornán. A Global Initiative jelentése az érintett országokban végzett interjúk alapján elemezte ki az embercsempész-hálózatok működését, és tesz javaslatokat az illegális határátlépések hatékonyabb kezelése érdekében.

Az Egyesült Királyság továbbra is vonzó célpont a migránsok számára a jó gazdasági lehetőségek, a nyelv könnyűsége és az ígéretes családgyejesítési kilátások miatt. A kockázatos út melletti döntést olyan további tényezők is befolyásolják, mint a migránsok származási országában dúló erőszak és rossz gazdasági helyzet. A 2015 óta egyre növekvő számú kishajós átkelésekre a kormányzó Konzervatív Párt kitoloncolással és jogszabály-módosításokkal válaszolt. Ezen intézkedések ellenére az átkelési kísérletek száma továbbra is magas, amiben jelentős szerepet játszik a szervezett bűnözés. A csempészek műveleteinek professzionalizálódása bizonyítja, hogy a bűnözők jól alkalmazkodnak az új helyzetekhez.

2018 előtt a migránsokat még elsősorban teherautókon próbálták bejuttatni az Egyesült Királyságba, de 2015 körül megjelent a kishajós módszer is. Noha a migránsok jellemzően a saját etnikumukhoz tartozó csempészeket választják, a korábban sokszínű csempészhálózatokat mára elsősorban kurd bűnözői csoportok uralta rendszer váltotta fel. A változás a megnövekedett kereslettel, a kormányzati válaszlépések sorával, a Brexittel, a COVID-19-cel és a technológiai fejlődéssel magyarázható.

A La Manche-menti átkelés története

A La Manche csatornán áthaladó illegális migráció megfékezésére tett erőfeszítések a Csatorna-alagút 1994-es megnyitásával kezdődtek. A Sangatte-i jegyzőkönyvhöz vagy a Le Touquet-i szerződéshez hasonló kétoldalú angol-francia megállapodások is ezen kihívás kezelését célozták. Idővel, ahogy a kis méretű hajók váltak az illegális migráció legkedveltebb eszközévé, újabb egyezmények születtek, mint például a 2018-as sandhursti szerződés vagy a belügyminiszterek 2022-es közös nyilatkozata. Ezek a megállapodások a finanszírozás, a humán erőforrások és a megfigyeléshez szükséges eszközök számának növelésével jártak. A migrációs válság fokozott biztonsági intézkedéseket tett szükségessé a francia kikötőkben is, ahol kiterjedtebb megfigyeléseket kellett folytatni, és akadályozni kellett az irreguláris migránsok teherautókon történő elrejtőzését. A calais-i „dzsungelhez” hasonló migránstáborok bezárásával próbálták megzavarni a csempészhálózatokat is. Az embercsempészek azonban alkalmazkodtak a változásokhoz, és kockázatosabb módszereket kezdtek bevezetni (például konténerekbe és hűtőkamionokba rejtették a migránsokat).

A kishajós csatorna-átkelések számának növekedése annál inkább figyelemre méltó, mert a tengeren az időjárási feltételek veszélyesek tudnak lenni, és súlyos kockázatot jelent a csatornán áthaladó nagy vízi forgalom is. A 2018-tól tapasztalt jelentős emelkedésért felelős kereslet különösen magas az Iránból, Irakból, Szíriából, Afganisztánból és Afrikából érkező migránsok körében. A Brexit és a COVID-19 világjárvány a tengeri útvonalakat anyagilag is vonzóbbá tette a teherautós csempészethez képest. Az embercsempészek a profit maximalizálása érdekében elkezdtek túlszűfolni hajóikat, növelve a felborulás (egyébként is magas) kockázatát. Kezdetben iráni kurd csempészek vezették a kishajós hálózat működését, azonban később megjelentek a rivális iraki és szíriai kurd csoportok is. Az albán bűnözői csoportok 2021-től szintén bekapcsolódtak a versenybe, ők azonban elsősorban a kurd embercsempészek ügyfeleiként és közvetítőiként funkcionálnak. Albániában egyre gyakrabban alkalmazzák toborzásra a TikTokhoz hasonló közösségi médiaplatformokat, hogy kihasználják az ügyfelek félelmét a Brexit után megszigorított határellenőrzésektől

Kurd belviszály a francia partokon

A jelentés a terepmunkán szerzett információk alapján írja le az etnikumok hatalmi viszonyaiban bekövetkezett változásokat: 2019-2020 óta az iraki kurd csempészek kiszorították iráni kurd riválisaikat a tengeri útvonalak mentén. Az iraki kurd hálózatok ma már olyan kulcsfontosságú indulási pontokat ellenőriznek, mint Calais és Dunkerque, míg az iráni kurdok Calais-tól nyugatra tudták fenntartani pozícióikat. A kurdok embercsempészetben játszott kiemelkedő szerepét magyarázhatja a történelmi elnyomás és üldöztetés, valamint a földrajzi tény, hogy a népcsoport az Afganisztánt, Pakisztánt, Indiát és Iránt átszelő migrációs útvonalak mentén él. A kurd embercsempészek messze határaikon túlra is kiterjesztik tevékenységüket, még a belorusz fővárosban, Minszkben található tranzitközpontban is nyújtanak szolgáltatásokat. Az embercsempészetből származó nyereség visszaáramolhat hazájuk feketegazdaságába, a kábítószer- és fegyverkereskedelembé.

Az észak-franciaországi partok mentén a kurd csempészhálózatok decentralizáltan működnek: minden iraki és iráni kurd csoport a saját területét ellenőrzi. A kábítószer-kereskedelemben hasonlóan

a területi viták gyakran eredményeznek erőszakot (beleértve gyilkosságokat is), de a közös pénzügyi érdekek és az eseti együttműködés enyhítik a konfliktusokat. A hálózat vezetői jellemzően maguk is migránsok, akik Nyugat-Európában vagy Törökországban tartózkodnak.

A kurd embercsempészek átfogó migrációs szolgáltatásokat kínálnak, akár a migránsok hazájából vagy tranzitpontokról induló teljes csomagajánlatok, akár csak a Csatornán történő átkelés formájában. Gyakran biztosítanak hamisított okmányokat, így hamis útleveleket is, amelyeket Törökországból vagy Thaiföldről szereznek be. A megrendelő a szolgáltatásokért a hivatalos bankrendszeren kívül működő informális pénzáttalási hálózatokon keresztül, az ún. hawala-rendszerben fizet. A hawala-rendszerben az ügyfél még az induláskor vagy egy tranzitpontra letétbe helyezi a pénzt egy megbízható ügynöknél, a hawala-ügynökhálózat pedig a teljes migrációs útvonalon, így a francia tengerparti területeken és az Egyesült Királyságban is pénzügyi segítséget tud nyújtani neki. A rendszer biztosítja a diszkrét tranzakciókat, csökkenti a csalás vagy a lopás kockázatát – ugyanakkor a bűnügyi felderíthetőség esélyét is. A használati díja azonban viszonylag magas, egyes ügynökök akár 10%-os jutalékot is felszámolhatnak.

Egy „mindössze” 4-8 órás út

A Csatorna-átkelést tervező migránsok a Windy alkalmazáson keresztül figyelik az időjárási viszonyokat. Önállóan vagy csempészek kíséretében, de helyi közlekedési eszközökkel jutnak el a Calais és Dunkerque melletti tranzitközpontokba. Az embercsempészek egyeztetnek a közvetítőkkel, és a hatóságok kijátszására rendre változtatják a találkozási pontokat. A csomópontokon a migránsok közvetítők segítségével csatlakoznak az embercsempészekhez. Amennyiben a körülmények lehetővé teszik, az embercsempészek utasítják a migránsokat, hogy a tengerparton sorakozzanak fel az átkeléshez, az időzítés ugyanis döntő fontosságú.

Az átkelés előtt az embercsempészek segítői a környező dűnékre viszik a migránsokat, ott bujkálnak a bűnüldöző szervek elől az indulás pillanatáig. A sikertelen próbálkozások miatt napokig eltarthat a várakozás a dűnék között. A csónakok gyorsan érkeznek, a migránsok pedig a betanult lépéseket követve beszállnak a rendre túlterhelt hajókba. Jellemző, hogy néhány olyan migráns is megpróbál beszállni, aki nem fizetett, de őket az embercsempészek elzavarják. A személyes holmikat és telefonokat gyakran eldobatják a csempészek, helyette eldobható telefonokat osztanak ki a migránsok között. A francia rendőrség a szárazföldön és a tengeren is elfoghatja a migránsokat, azonban a vízen ritkábban avatkoznak be. Az olykor csalihajókat is bevető embercsempészet elleni küzdelem így is túlterheli a rendfenntartó erőket. Az átkelés a La Manche csatornán 4-8 órát vesz igénybe. Siker esetén az Egyesült Királyságba átérő migránsokat ideiglenesen elszállásolják a további intézkedésig.

Javaslatok a La Manche-menti útvonal sikeres felszámolásához

Visszafele sülni lehet el, ha az illegális migrációból biztonsági kérdést csinálnak, és büntetőintézkedésekkel próbálják visszaszorítani. Ez végül az embercsempészek pozícióit erősítheti – állítja a Global Initiative. A helyzet megoldásához szemléletváltás szükséges, mert a kibocsátó országokban állandósult politikai instabilitás és gazdasági nehézségek miatt az Egyesült Királyság iránti migrációs kereslet tartós lesz. Jobb megoldás, ha a migrációt leválasztják a csempészetéről. Ha

a stratégiai beavatkozások a fő toborzási pontokra, például a diaszpóra-közösségekre irányulnak, megakadályozható, hogy a kiszolgáltatott személyekből áldozat válják. Ha rövid időre szóló vízumok könnyítenék meg a gazdasági migránsok munkavállalását, akkor az embercsempész-hálózatok helyett a legális jövedelemszerzési lehetőséget vehetnék igénybe. Az embercsempészek helyzetét nehezítené az is, ha a menedékkérelmeket a migránsok hazájához közeli biztonságos helyeken dolgoznák fel. A proaktív intézkedések elengedhetetlenek a migrációs hullámok előrejelzéséhez és megakadályozásához, különösen az erős diaszpóra-kapcsolatokkal rendelkező országokból érkezők esetében. A biztonságos és legális útvonalak felkínálásával csökkenhet az embercsempész szolgáltatások iránti kereslet, ami kihat a nyereségességükre is. Emellett külön figyelmet kell fordítani a domináns embercsempész csoportok, mint a kurd hálózatok felszámolására.

A szemlézett anyag nem feltétlenül tükrözi a Migrációkutató Intézet munkatársainak szakmai álláspontját.